

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ

Πολυτεχνείου 6, 10433 Αθήνα
τηλ.: 210-5243434, fax: 210-5228231
e-mail: p-e-f@otenet.gr
<http://www.p-e-f.gr>

Αθήνα, 25 Μαΐου 2015

**Αποψη της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων για τα θέματα των Αρχαίων
Ελληνικών Θεωρητικής Κατεύθυνσης στις Πανελλαδικές Εξετάσεις 2015
Γ΄ τάξης Ημερησίου και Δ΄ τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου**

A.-

Εύστοχη η επιλογή του διδαγμένου κείμενου από τον *Πρωταγόρα* (322a-d), σχετικά με την πολιτική αρετή και το εντυπωσιακό ζεύγος (αἰδώς-δίκη) του μύθου του αρχαίου σοφιστή. Η μετάφραση δεν παρουσιάζει δυσκολίες.

B.-

B1. Η απάντηση προκύπτει από το ερμηνευτικό σχόλιο του σχολικού εγχειριδίου στη σελίδα 82.

B2. Η απάντηση υποστηρίζεται από το σχολιασμό στις παρακάτω φράσεις-κλειδιά:
ᾧκουν σποράδην-ἀπώλλυντο
δημιουργική τέχνη
πολιτική-μέρος της η πολεμική
αἰδῶ τε καὶ δίκην
ἐπὶ πάντας νείμω.

B3. Η επιβολή της θανατικής ποινής δικαιολογείται από:

- το γεγονός ότι όλοι μετέχουν στην πολιτική αρετή, «ἐπὶ πάντας... καὶ πάντες μετεχόντων».
- την επιταγή του Δία «κτείνειν ὡς νόσον πόλεως» αυτόν που δεν μετέχει στην αἰδῶ και τη δίκη.
- το γεγονός ότι η αρετή είναι διδακτή.

B4.

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό

ε. Σωστό (παρόλο που η συμφωνία του Σωκράτη και του Πρωταγόρα ως προς το διδακτόν της αρετής προκύπτει από τη συνολική ερμηνευτική προσέγγιση του διαλόγου, ωστόσο, η ορθή απάντηση δίνεται με σαφήνεια στην Εισαγωγή του σχολικού εγχειριδίου (σ. 55), η οποία όμως δεν περιλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη.

B5.

λοχαγός-ἄγοντα
αγαλλίασις-ἀγάλματα

θρέψις-τροφή
βαθμῖς-βωμούς
ἀφιξις-ἰκανή
οχυρός-μετεχόντων
διάδημα-δεσμοί
νεογνός-γένοιντο
ολέθριος-ἀπόλλυντο
δεισιδαίμων-δείσας

Το αδίδακτο κείμενο είναι από τον Θουκυδίδη, *Ιστορία Α, 15. 1-2, Αρχαιολογία, σύντομη επισκόπηση των παλαιότερων γεγονότων*, κείμενο απαιτητικό, χαρακτηριστικό, όμως, για τη θουκυδίδεια πυκνότητα λόγου και ύφους.

Γ1.

Ενδεικτική μετάφραση

Έτσι λοιπόν είχαν τα πράγματα με τις ναυτικές δυνάμεις των Ελλήνων, όσα έγιναν τον παλαιότερο καιρό και αργότερα. Ωστόσο, μεγίστη δύναμη απέκτησαν όσοι έστρεψαν την προσοχή τους στο ναυτικό και με την αύξηση των εσόδων και με την κυριαρχία επάνω στους άλλους· διότι έκαναν επιδρομές στα νησιά, και τα υποδούλωναν, ιδιαίτερα, όσοι δεν είχαν αρκετή γη. Πόλεμος, όμως, στην ξηρά τέτοιος ώστε να αναδειχθεί από αυτόν σημαντική στρατιωτική δύναμη δεν έγινε κανένας· όσοι έγιναν ήταν ανάμεσα σε γείτονες, και εκστρατείες σε ξένες περιοχές, πολύ μακρινές από τον τόπο τους, για να υποτάξουν άλλους, δεν επιχειρούσαν οι Έλληνες. Δεν προσχωρούσαν στις ισχυρότερες πόλεις ως υπήκοοί τους ούτε πάλι επιχειρούσαν, ενωμένοι ως ίσοι, κοινές εκστρατείες.

Γ2.

ἦν-ἔσται
ἐλαχίστην-ἐλάττωσι
προσσχόντες-πρόσσωμεν
ἐπιπλέοντες-ἐπιπλείτε
κατεστρέφοντο-κατεστράφθω
μάλιστα-μάλα
διαρκῆ-διαρκές
ἐκδήμους-ἐκδήμοις
οὐδείς-οὐδεμιᾶς
ἐξῆσαν-ἐξελθεῖν.

Γ3 α. τα ναυτικά: υποκείμενο του ἦν, αττική σύνταξη
αὐτοῖς: αντικείμενο στο προσσχόντες
ἄλλων: γενική αντικειμενική στο ἀρχῆ
ἐπί καταστροφῆ: εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού
υπήκοοι: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου.

Γ3 β) Ἄπαντες γινώσκουσι... ὅτι περιεποιήσαντο
Ἄπαντες γινώσκουσι... περιποιήσασθαι... τοὺς προσσχόντας
Ἄπαντες γινώσκουσι... περιποιησαμένους... τοὺς προσσχόντας.

Από την ΠΕΦ